

Sirküler Tarihi : 17.10.2008
Sirküler No : 2008/099

SOSYAL SİGORTA VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI PRİM ORANLARI

Bilindiği gibi [5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortaları Kanunu](#) 1 Ekim 2008 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Bu Kanun ile ilgili yönetmelik ve tebliğler yayımlanmış olup, bu husus 2008 /106 sayılı Duyurumuz ile bilgilerinize sunulmuştur.

Bu Sirkülerimiz 5510 sayılı Kanunla belirlenen ve 1 Ekim 2008 tarihinden itibaren geçerli olan sigorta prim oranlarını hatırlatmak amacıyla hazırlanmıştır.

1. SİGORTA PRİM ORANLARI :

5510 sayılı Kanun'un "*Prim oranları ve Devlet katkısı*" başlıklı 81'inci maddesi bu Kanun uyarınca alınacak sigorta prim oranlarını düzenlemektedir.

Ekli tabloda 506 sayılı Kanun'a göre alınan eski sigorta prim oranları ile 5510 sayılı Kanun'a göre alınacak sigorta prim oranları karşılaştırılmalı olarak gösterilmiştir.

5510 sayılı Kanun'la belirlenen oranların toplamı reform öncesinde geçerli olan oranlar toplamı ile aynıdır. Başka bir ifade ile 5510 sayılı Kanun işverenlerin prim oranında değişiklik yaratmamıştır. Ancak 5763 sayılı Kanun'la (İstihdam Paketi ile) malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları işveren payının 5 puanlık kısmının Hazine'ce karşılanacağı hükme bağlanarak, 1 Ekim 2008 tarihinden geçerli olmak üzere işverenlerin prim yükünde 5 puanlık bir azalma sağlanmıştır.

2. PRİM DESTEĞİ (MALÜLLÜK, YAŞLILIK VE ÖLÜM SİGORTALARI PRİMLERİ İŞVEREN HİSSESİNİN 5 PUANLIK KISMI HAZİNE'CE KARŞILANACAKTIR) :

Yukarıda belirtildiği üzere kamuoyunda "İstihdam Paketi" olarak anılan 5763 sayılı Kanun'un 24'üncü maddesi ile 5510 sayılı Kanun'un 81'inci maddesinin 1'inci fıkrasına eklenen aşağıdaki (ı) bendi eklenmek suretiyle malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinden, işveren hissesinin 5 puanlık kısmına isabet eden tutarının Hazine'ce karşılanacağı hükme bağlanmıştır. Buna göre % 11 işveren payı % 6 olarak uygulanacaktır.

"ı) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıları çalıştıran özel sektör işverenlerinin, bu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinden, işveren hissesinin beş puanlık kısmına isabet eden tutar Hazinece karşılanır. İşveren hissesine ait primlerin Hazinece karşılanabilmesi için, işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak bu Kanun uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna vermeleri, sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutarı ile Hazinece karşılanmayan işveren hissesine ait tutarı yasal süresinde ödemeleri, Sosyal Güvenlik Kurumuna prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunmaması şarttır. Ancak Kuruma olan prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarını 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendiren işverenler ile 29/7/2003 tarihli ve 4958 sayılı Sosyal Güvenlik Prim Alacaklarının Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna göre yapılandıran işverenler bu tecil ve taksitlendirme ile yapılandırmaları devam ettiği sürece bu fıkra hükmünden yararlandırılır. Bu fıkra hükümleri Kamu idareleri işyerleri ile bu Kanuna göre sosyal

güvenlik destek primine tabi çalışanlar ve yurt dışında çalışan sigortalılar hakkında uygulanmaz. Hazinece karşılanan prim tutarları gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz. Bu fıkra ile düzenlenen destek unsurundan diğer ilgili mevzuat uyarınca ayrıca yararlanmakta olan işverenler aynı dönem için ve mükerrer olarak bu destek unsurundan yararlanamaz. Bu durumda, işverenlerin tercihleri dikkate alınmak suretiyle uygulama, destek unsurlarından sadece biriyle sınırlı olarak yapılır. Bu Kanun gereğince yapılan kontrol ve denetimlerde çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak bildirmediği tespit edilen işverenler bir yıl süreyle bu fıkra ile sağlanan destek unsurlarından yararlanamaz. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı tarafından müştereken belirlenir."

Prim desteği ile ilgili uygulama esasları henüz belirlenmemiştir.

3. PRİME ESAS KAZANCIN ALT VE ÜST SINIRI :

506 sayılı Kanun'un 77'nci maddesine göre prime esas günlük kazancın alt sınırı, 4857 sayılı İş Kanuna göre 16 yaşından büyükler için belirlenen asgari ücret tutarından, üst sınır ise günlük asgari ücretin 6,5 katından oluşmaktaydı. 5510 sayılı Kanun'un 82'nci maddesinde ise günlük kazancın alt sınırı asgari ücretin otuzda biri, üst sınırı ise günlük kazanç alt sınırının 6,5 katı olarak belirlenmektedir. Görüldüğü üzere alt ve üst sınırlar değişmemiştir. Buna göre yıl sonuna kadar geçerli olacak alt ve üst sınırlar 2008/79 sayılı Duyurumuz'da belirtilmiş olan aşağıdaki tutarlardan oluşmaktadır :

	Günlük (TYL)	Aylık (YTL)
Alt Sınır (taban)	21,29	638,70
Üst Sınır (tavan)	138,39	4.151,70

Eskiden olduğu gibi sigortalının günlük kazancı alt sınırın altında kaldığında, bu kazanç ile alt sınır arasındaki farka ait sigorta primlerinin tamamını işverenler ödeyecektir. 5510 sayılı Kanun'un 82'nci maddesi ile yapılan düzenleme gereğince, ücretsiz çalışan sigortalıların günlük kazançları alt sınır üzerinde hesaplanacak ve bunlara ait sigorta primlerinin tamamını da işveren ödemekle yükümlü olacaktır.

Sigortalıların birden fazla işte çalışması nedeniyle kuruma ödenecek primler toplamını üst sınır üzerinden hesaplanan miktarı aştığı takdirde, aşan kısım, sigortalının talebi üzerine en geç talep tarihini takip eden ay içinde hissesi oranında sigortalıya defaten geri ödenecektir. Geri verilen primler için ayrıca gecikme cezası ve gecikme zammı ile faiz ödenmeyecektir.

4. PRİME ESAS TUTULACAK KAZANÇLAR :

Prime esas kazançlar 5510 sayılı Kanun'un 80'inci maddesinde düzenlenmiştir. Prensip olarak sigortalıların elde ettikleri kazançların tümünden prim alınması öngörülmüştür. Prim hesabına dahil edilmeyecek kazançlar maddede sayılanlarla sınırlandırılmıştır.

Ücret ve ücret niteliği dışındaki kazançların prime tabi tutulması esasları, 28.09.2008 tarih ve 27011 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan [5510 Sayılı Kanunun 4 üncü Maddesinin Birinci Fıkrasının \(a\) ve \(b\) Bentleri Kapsamındaki Sigortalılar ile Sadece Genel Sağlık Sigortasına Tabi Sigortalıların Prime Esas Tutulacak Kazançlarına Dair Tebliğ](#)'de ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

4.1. Tamamı Üzerinden Prime Tabi Tutulacak Kazançlar :

Ücret ve ücret niteliği dışındaki kazançlar öncelikle ödendiği ayın kazancına dahil edilmek suretiyle prim hesabı yapılacaktır. Buna göre Kanun'da istisna olarak sayılmayan veya kısmen prime tabi tutulması söz konusu olmayan ödemeler her ne adla yapılırsa yapılsın, tamamı üzerinden ödemenin yapıldığı aydaki prime esas kazançta dahil edilecektir.

Toplu iş sözleşmelerine tâbi işyerlerinde ve kamu idareleri veya yargı mercilerince verilen kararlara istinaden sonradan ödenen, ücret ve ücret niteliği dışındaki kazançlar da yine ödendiği ayın kazancına dahil edilecektir. Ancak, prime esas kazançta dahil edilmesi gereken bu nitelikteki ödemelerin yapıldığı ayda prime esas kazanç üst sınırının aşılması nedeniyle prime tabi tutulamaması halinde, söz konusu ödemeler, ödemenin yapıldığı ayı takip eden aydan başlanarak iki ayı geçmemek üzere prime esas kazancın üst sınırının altında kalan sonraki ayların prime esas kazançlarına ilave edilerek prime tabi tutulacaktır.

Toplu iş sözleşmelerine tâbi işyerleri işverenlerince veya kamu idareleri veya yargı mercilerince verilen kararlara istinaden sonradan ödenen ücret dışındaki ödemelerin hizmet akdinin mevcut olmadığı veya askıda olduğu bir tarihte ödenmesi durumunda, ücret dışındaki bu ödemeler prime esas kazancın alt ve üst sınırları da nazara alınmak suretiyle prime esas kazancın tâbi olduğu en son ayın kazancına dahil edilecektir.

Bilindiği gibi, ücret dışında sigortalılara ödenmekte olan prim, ikramiye gibi her türlü ödemeler, ödemenin yapıldığı ayın kazancına dahil edilerek prime tabi tutulmaktadır. Ancak, sözü geçen ödemelerin ücret ile birleştirilerek prime tabi tutulması durumunda, bazı sigortalıların aylık prime esas kazançları, prime esas kazancın üst sınırını aşabilmektedir. Bu durumda, sigortalılara, ücretinin yanı sıra prime esas kazançta dahil edilebilecek nitelikte ücret dışında ödeme yapılması halinde, bu nitelikteki kazançlar, prime esas kazanç aylık üst sınırı aşılmamak kaydıyla prime tabi tutulacak, buna karşın her iki kazanç toplamının üst sınırı aşması halinde, ücret dışındaki ödemenin üst sınırı aşan kısmı, 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesi hükmü de dikkate alınarak **en fazla takip eden 2 ayın** prime esas kazanç tutarına dahil edilecektir.

4.2. Kanunda İstisna Olarak Sayılan Ödemeler :

Aşağıda belirtilen ödemeler 5510 sayılı Kanun'un 80'inci maddesinin 1'inci fıkrasının (b) bendine göre prime tabi tutulmayacaktır :

- Ayni yardımlar¹,
- Ölüm, doğum ve evlenme yardımları²,
- Görev yollukları³,
- Seyyar görev tazminatı,
- Kıdem tazminatı, iş sonu tazminatı ve kıdem tazminatı mahiyetindeki toplu ödemeler,
- Keşif ücreti,
- İhbar tazminatı,
- Kasa tazminatı.

4.3. Kısmen Prime Tabi Tutulacak Kazançlar :

Bilindiği gibi 506 sayılı Kanun uyarınca, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca yıllar itibariyle belirlenen yemek parası, çocuk zammı ve aile zammı tutarları kısmen prime esas kazançta dahil edilmemekteydi. 5510 sayılı Kanun'un 80'inci maddesinin 1'inci fıkrasının (b) bendinde de Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yıllar itibariyle belirlenen yemek, çocuk ve aile zamlarının prime esas kazançta dahil edilmeyeceği hükme bağlanarak söz konusu uygulama devam ettirilmiştir.

Sosyal Güvenlik Kurumu'nca 28.09.2008 tarih ve 27011 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan [5510 Sayılı Kanunun 4 üncü Maddesinin Birinci Fıkrasının \(a\) ve \(b\) Bentleri Kapsamındaki Sigortalılar ile Sadece Genel Sağlık Sigortasına Tabi Sigortalıların Prime Esas Tutulacak Kazançlarına Dair Tebliğ](#) ile mevcut oranlar aynen benimsenmiştir. Buna göre

Buna göre 2008/20 sayılı Sirkülerimizde hesaplandığı üzere, 1 Temmuz 2008 tarihinden itibaren geçerli olan tutarlar aşağıdaki gibidir (2008/79 sayılı Duyurumuz):

¹ Ayni yardımların sigortalılara nakden ödenmesi halinde prime tabi tutulması gerekmektedir.

² Sigortalının anne ve babası, eşi veya çocuğunun ölümü halinde sigortalıya verilen ölüm yardımı ile sigortalının evlenmesi veya çocuğunun olması halinde işveren tarafından yapılan doğum ve evlenme yardımları prime esas kazançların hesabına dahil edilmeyecektir.

³ Yol masrafı, gündelik, aile masrafı ve yer değiştirme masrafı niteliğinde yapılan ödemeler yolluk kapsamındadır.

	Hesap Tarzı	1.7.2008-31.12.2008 Döneminde Geçerli Tutar (YTL)
Yemek parası (fiilen çalışılan gün başına)	(21,29 x % 6=)	1,28
Çocuk zammı (en fazla iki çocuk için verilebilir, çocuk başına aylık)	(638,7 x % 2=)	12,77
Aile zammı (aylık)	(638,7 x % 10=)	63,87

4.4. İşverenlerce Çalışanlar İçin Ödenen Özel Sağlık Sigortası Primleri ve Bireysel Emeklilik Katkı Payı Tutarları :

5510 sayılı Kanun'un 80'inci maddesinin 1'inci fıkrasının (b) bendinde, işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen ve aylık toplamı asgari ücretin % 30'unu geçmeyen özel sağlık sigortası primleri ile bireysel emeklilik katkı paylarını prime esas kazançta dahil edilmeyeceği hükme bağlanmıştır. Bu nedenle söz konusu sınırı aşan özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payları prime tabi tutulacaktır.

Sigortalının özel sağlık sigortası ve bireysel emeklilik katkı payının ödendiği aydaki prime esas kazancının, prime esas kazanç üst sınırının üzerinde olması halinde, söz konusu özel sağlık sigortası ve bireysel emeklilik katkı payları takip eden iki ayda üst sınır aşılmamak kaydıyla prime esas kazancına dahil edilecektir.

Sigortalı adına işveren tarafından yalnızca özel sağlık sigortası primi veya yalnızca bireysel emeklilik katkı payı ödenmiş olması durumunda ise, prime esas kazançta dahil edilecek tutar, ödenen özel sağlık sigortası primi veya bireysel emeklilik katkı payı üzerinden %30 oranındaki istisna tutarının düşülmesi suretiyle hesaplanacaktır.

5. AYLIK PRİM VE HİZMET BELGESİNİN VERİLMESİ VE PRİMLERİN ÖDENME SÜRELERİNE DAHİL USUL VE ESASLAR :

Sosyal Güvenlik Kurumu 28.09.2008 tarih ve 27011 sayılı Resmi Gazete'de yayımladığı [Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Verilmesine ve Primlerin Ödenme Sürelerine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ](#)'de, aylık prim ve hizmet belgesinin düzenlenmesi, verilmesi ve primlerin ödenmesine dair usul ve esasları ayrıntılı bir şekilde belirlemiştir.

Yapılan en önemli değişiklik aylık prim ve hizmet belgelerinin en geç izleyen ayın 23'ünde saat 23.59'a kadar e-Sigorta kanalıyla kuruma gönderilmesi gerekliliğidir. Buna göre Ekim 2008 dönemine ilişkin aylık prim ve hizmet belgeleri 23.11.2008 günü saat 23.59'a kadar verilecek ve hesaplanacak primler ay sonuna kadar ödenecektir. Başka bir ifade ile prim ödeme süresinde değişiklik yoktur, beyan süresi aylık vergi beyannamelerine paralel olarak öne çekilmiştir.

Saygılarımızla.

SİGORTA PRİM ORANLARI

506 SAYILI KANUNA GÖRE ESKİ					5510 SAYILI KANUNA GÖRE YENİ				
SİGORTA KOLLARI	PRİM ORANLARI (%)				SİGORTA KOLLARI	PRİM ORANLARI (%)			
	Genel	Sigortalı	İşveren	Devlet		Genel	Sigortalı	İşveren	Devlet
İş Kazası ve Meslek Hastalığı	1,5 – 7	-	1,5 - 7	-	Kısa Vadeli Sigorta Kolları ⁴	1 - 6,5	-	1 – 6,5	-
Analık	1	-	1	-					
Hastalık	11	5	6	-					
Malullük, Yaşlılık ve Ölüm (MYÖ)	20	9	11	-	Malullük, Yaşlılık ve Ölüm (MYÖ)	20	9	11 ⁵ (11-5=6 İstihdam Paketi ile)	Kurumun ay itibarıyla tahsil ettiği malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları priminin dörtte biri oranında Kuruma katkı yapar (5510 Sayılı Kanunun 81 inci maddesinin son fıkrası)
İşsizlik Sigortası Primi	4	1	2	1	İşsizlik Sigortası Primi	4	1	2	1
					Genel Sağlık Sigortası	12,5	5	7,5	Kurumun ay itibarıyla tahsil ettiği genel sağlık sigortası priminin dörtte biri oranında Kuruma katkı yapar (5510 Sayılı Kanun'un 81 inci maddesinin son fıkrası)
TOPLAM	36,5-42	15	21,5 - 27	1	TOPLAM	36,5-42	15	21,5 - 27	
Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP)	30	7,5	22,5	-	Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP)	31-36,5	7,5	23,5-29	-

⁴ Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı, yapılan işin iş kazası ve meslek hastalığı bakımından gösterdiği tehlikenin ağırlığına göre % 1 ila % 6,5 oranları arasında değişmektedir. Tehlike sınıfı ve prim oranları [2008/14173 sayılı Kısa Vadeli Sigorta Kolları Prim Tarifesi'nin Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar](#) ile belirlenmiş olup, 1.10.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir. (RG.29.9.2008 – 27012/2.Mükerrer)

⁵ [5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun](#)'un 24'üncü maddesi ile 5510 sayılı Kanun'un 81'inci maddesinin 1'inci fıkrasına eklenen (ı) bendi ile, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinden, işveren hissesinin 5 puanlık kısmına isabet eden tutarı Hazine'ce karşılanacağından, % 11 olan işveren payı % 6 olarak uygulanacaktır.